Ч. 176 (11.467). Львів, пятниця 9. серпня 1929. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Швець знай своє шевство...

Берлін, 3. серпня 1929.

Боже, хорони мене від моїх приятелів, бо від ворогів я сам обороняюсь. **Бісмарк.**

Анрі Барбюс тішиться світовою славою. Його книжки читають сотні тисяч, якщо не міліони людей. Тої слави, що її має на всьому світі Барбюс навіть в тисячній частині не мав наш старий, розумний Григорій Квітка. На початку оповідання Квітки про „Салдатський портрет“, стоїть мотто: швець знай своє шевство а в кравецтво не мішайся. В цьому вислові криється глибока мудрість. Його знає у нас кожний ґімназист з пятої кляси. Але випадок Барбюс і поширення його романів зайвий доказ, що мудрість не все тішиться популярністю. Колиб Основяненкова мудрість була скрізь так поширена як книжки Барбюса, на світі булоб менше лиха. Був би передовсім порядок. Бо всякий знав би: швець знай своє шевство, а в кравецтво не мішайся.

Добре є, коли політики читають і шанують поетів. Але немає нічого страшнішого, як поет, що робить політику. З цього добра ніколи не буває. Приклади? Їх не треба шукати далеко. Бувало таке і поміж нами: писав оце чоловік романи, тішився своєю письменницькою славою, чесність зі собою проповідував, шанованим громадянином був у своїм фаху, одним словом, усе було, як кажуть, „честь — честю“. Але коли поет перестав бути чесним зі собою і скочив у політику, тоді почалась абракадабра. Він такого вам накоїв у політиці, що ніяк у ній не можна було пізнати, що салдатський портрет, а що церковна вежа. Отаке з Барбюсом. Написав він колись роман: „Пекло“ — а люди так і не нахваляться. Що й сказать, вручно написано. Потім, підчас великої війни написав знов книжку і назвав її „Огонь“. І знов люди не нахваляться. Справдіж-бо, чоловік своїм пером просто в точку потрапляє, безмежну грозу і страхіття війни малює, совість людську трясе і будить. — Подуріли ви — мовляв — люди добрі, за що божевільні перерізуєтесь? І якби чоловік при своїм пері залишався, якби тільки людську совість пильнував та ідеї свої людяні в маси кидав, їх реалізацію практичним людям залишаючи — все булоб і добре і гарно. Але ні, він сам у практичну політику поліз, та ще в додатку в — українську. Горе нам тай тільки, не визбутись нам ніяк з політики поетів.

Виявляється, Анрі Барбюс великий приятель українців. І то один з тих приятелів, до яких якраз пасує наведене повище крилате слово Бісмарка. Це є ті приятелі, які нам роблять за кордоном опінію, якраз ті люди, що своєю роботою усталюють у широких масах все те, що думають про нас чужинці. І якби не гуманний Барбюс, світ так і не знав би, що в нинішніх тяжких часах живе всежтаки одна нація на світі, непаче в Бога за дверми, і то українська. Вона така щаслива, що її щастю краю немає. Словом, отой знаменитий Охрім чи Іван з одного оповідання Квітки, якому доля все приносить, чого тільки собі чоловік забажає. А та щаслива доля в нашому випадку, це — більшовики.

Більшовики видають в Берліні один місячник під фірмою: „Бюлетень Союза Приятелів Радянської Унії“. В отім-то бюлетені за місяць серпень ц. р., що його читають тисячі людей, Анрі Барбюс розпинається в одній статті за українську справу. Стаття називається: „Національні меншости в СРСР.“ Звідтіля довідуємось про усе наше щастя і радянські благодати, бодай оскільки мова про національну сторінку питання.

Що є українці? Як їх бачить Барбюс? Це є очевидячки „меншість“. Ціла справа зводиться у нього до засування проблеми „про трактування расових меншостей серед модерних націй“. Та „модерна нація“ це в цілости Росія а ми — її „расова меншість“. І добродій Барбюс, вийшовши з такого заложення, що ми „расова меншість“, обмежується в дальшому до засування того, як ті „расові меншости“ бувають трактовані в капіталістичній, а як цілком інакше в комуністичній системі. Розуміється, капіталістам попадає богато дечого страшного від політика Барбюса; усе тут брутальність, усе тут визиск, усе тут неволя, утиск, експльоатація. По цім боці капіталістичної межі — ми бачимо в страшнім поневоленні такі „расові меншости“ в Трансильванії, в Добруджі, Македонії. А потім йдуть „бесарабська расова меншість“ і „рутенські провінції Польщі“. Це все ще не Україна. Україна починається щойно по той бік капіталістичної межі: в СРСР. І по той бік починається також рай. Найперше було пекло. За царату, в той час, коли „провінції“ Україна, Польща і Грузія були втілені силою зброї до старої російської Імперії. Відколи в 1917 р. перебрав владу в свої руки „російський пролетаріят“ і відколи 30. грудня 1922 р. в отій „грандіозній даті сучасної історії“ засновано СРСР — від тоді справа зайшла так далеко, що „расові меншости“ поробились навіть „самостійними республиками“. Самостійними настільки, що Г. Барбюс має навіть досить смілости твердити „що устрій СРСР. з 1923 р. дає справжнє право окремим республикам виступити з Радянського Союзу, якщо вони тільки собі цього бажають“.

Далі Барбюс зясовує „гідну подиву політику, яку він мав нагоду слідкувати власними очима“ по відношенні до усамостійнених осьтак „расових меншостей“. Тут є мова і про Раду Національностей, про яку зрештою довідуємось розстріленим друком, що „її роля є рівнорядна з ролею Центрального Екзекутивного Комітету СРСР.“ „Ми бачимо — каже Барбюс — ріжницю поміж радянською системою й цею системою, що її приноровлюють капіталістичні потуги. В цьому останньому випадку ми бачимо підбій, утиск і експльоатацію; в радянському випадку ми бачимо кооперацію, союз на рівнорядних підставах, союз, який кожному з учасників приносить цілий ряд прероґатив. Все це не приносить також тих шкід і рис характеру, які є прикметні всякій анексії. Культура, традиція, етнічна особистість теренів і країв є не тільки свобідні, але й підгримувані, осмілювані й збогачувані; ще ніколи ми не бачили національного й релігійного відродження в тих розмірах, що їх можемо бачити в Радянськім Союзі“. Кидаючи весь час комуністичні громи на „бестіяльську денаціоналізацію“ „расових меншостей“ в капіталістичнім світі, а в цьому числі „денаціоналізацію рутенських провінцій у Польщі“ — гуманний Барбюс кличе „панів соціольоґів“, щоби йшли й дивились, як розвязуються ті проблеми в СРСР. Бо усе тут щасливе, кірґізи, узбеки, чуваші, татари, самоєди, камчадали, лопарі — і також „расова меншість“: українці.

Так нас бачить Анрі Барбюс. Він рішає й заявляє урбі ет орбі, що українська проблема ось так „щасливо розвязана“. Він, Барбюс, великий приятель українців. Ті річи читають тисячі. І як вчора Московія дбала за те, щоби за кордоном української проблеми взагалі не було, так теж нині Московія дбає, щоб вбивати людям в мозґи, що українська проблема „вже розвязана“, отже нема про що говорити. Вірючи, що „проблема розвязана“, бо бачив він це все „своїми власними очима“, Барбюс дивується потім, як це так завсіди по глупому діється, що поміж людьми вибухають війни й люди себе перерізують. Це завсіди буває з того, коли люди влазять у річи, яких вони не знають і не розуміють, але проте мають претенсії про них авторітетно говорити. Боїмось за Барбюса, щоб йому з усім „знанням“ справи ще раз не прийшлось писати книжки: „Огонь“. Бо вина в тих випадках не людська совість, але завсіди така „політика“, як він робить. Краще булоб для него пильнувати свого копита. Дійсно слід нам молитись: „Господи, спаси нас від наших приятелів!...

Зенон Пеленський.

Хто любить свою жінку й свої діти

для кого не є байдужою будучність рідні і його власна, той складає свої ощадности в

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер“

Львів, вул. Руська ч. 20.

Фелібризм і будуччина Франції.

(Лист з Франції.)

Авіньон, 3. VIII. 1929.

Цей рік в історії провансальського ренесансу є суто ювилейний. 25. березня минуло 15 років від смерти Ф. Містраля. З цієї нагоди у травні відбулися великі свята звязані з відкриттям памятника на могилі ґеніяльного провансальського кобзаря. На 26 березня припали соті роковини народження Ф. *Ауганеля*, видатного поета, що належав до славетної неопровансальськ. „трійці“ з Руманіом та Містралем. Літом минає пів століття від появи архитвору Містраля та новопровансальського письменника, славетної — „Mirèio“. Врешті на весну цього року припали 75 роковини заснування дуже цікавого новопровансальського товариства „фелібрів“, що відограло каменярську ролю не лише в історії новопровансальського відродження, але й причинилося чимало до пробудження цілого півдня Франції, ставши вихідною точкою мистецького та літературного відродження поодиноких провінцій Франції, а відтак причинившись до повстання дуже цікавого *реґіоналістичного* руху, метою якого є перебудова французької держави в антицентралістичнім напрямі, а саме в дусі децентралістичного федералізму й автономізму.

Таким чином неопровансальський рух значна виходить поза межі власного народу і краю. І в тому лежить його чимале покищо потенціяльне значіння для всеї Франції.

Прованс з поневолених провінцій Франції перший прокинувся. Це зрозуміло, беручи під увагу великі історичні та культурно-національні традиції цього краю. Але слідом за Провансом та під впливом його національного пробудження почали прокидатися та усвідомлювати свою краєву й історичну чи національну відрубність також інші провінції Франції: Бретань, Ельзас-Льотаринґія, Нормандія і т. д.

Спочатку, як і скрізь по всій Европі перед сто роками, — це була передовсім етноґрафічна і фолькльорна романтика. Захоплення своєрідним краєвим побутом; любов до власного „patois“ — себ-то місцевої мови тощо.

Згодом, коли паризький централізм і департаментська нівеляція мертвою колодою лягли на живий розвиток цих країн, починаючи шляхом адміністративного мертвого бюрократизму душити природний їх розвиток та господарський добробут — з цієї романтики неминуче мусів повстати дуже прозаїчний протест, висловом якого стали саме реґіоналістичні прямування, а згодом і рух по цілій Франції.

Париж ставиться до всіх цих проявів краєвого пробудження з явно централістичними домаганнями все ще байдуже, а іноді навіть глумливо, як це, напр. дуже маркантно виявилося цього року зимою підчас великої дебати з приводу ельзас-льотаринґського автономізму і коли кожна згадка про аналоґічні прямування в Бретані чи в інших провінціях Франції, переважно зустрічалися з гомеричним сміхом з боку значної більшости парляментарних послів.

Це наочний доказ, як Париж, призвичаєний до своєї геґемонії у Франції, не може і не хоче зрозуміти цих нових, здорових течій у лоні французької держави, єдино при допомозі яких вона зможе відмолодитися і без здійснення домагань яких, вона засуджена на повільний занепад внаслідок централістичного маразму.

Великою заслугою Ф. Містраля — буде завжди те, що він ніколи не замикався в рамцях самого лише Провансу, що справу національного відродження власного народу і батьківщини — він поставив на широку базу перебудови всеї французької держави у дусі модерного децентралізму, сам приймаючи під цим оглядом відому федералістичну доктрину Прудона.

Ось чому і програмово автор безсмертної „Мірейо“ ніколи не був сепаратистом, політично орієнтуючись на майбутню федерацію латинських народів, як на початок на шляху до Сполучених Держав Европи, які він передчував, на-

вірив у редбачав інтуіцією поета і непохитно скорше чи пізніше їх здійснення.

Власне ця ідеольоґія Містраля положила своєрідне тавро на весь провансальський рух і ва новочасні реґіоналістичні прямування у тепе- рішній Франції. Ці рухи свідомо не хочуть ни- щити Франції. Навпаки, навіть всупереч волі Парижа і пануючої нації вони прагнуть зробити з неї нову Швайцарію.

Безпідставна утопія! — можна легко сказа- ти на адресу каменярів французького реґіоналі- зму. — Але не слід забувати, що вся людська історія йшла та йде шляхами подібних утопій і що зокрема наша доба, це доба великих утопій- них досягнень.

О. І. Бочковський.

Марґарита Бонфільд.

Перший жіночий міністр в Англії.

В „Нае Фрае Прессе" находимо цікаву силь- ветку панни Марґарити Бонфільд, яка є в уряді Мекдональда міністром праці. Крім того вона належить ще до тайної державної ради і є чле- ном кабінету міністрів. Приналежність її до тай- ної ради означає її участь у стислішому уряді Англії. Кілька літ тому навіть найсміливіші фе- міністки не могли би мріяти, що якаиебудь жін- ка може дійти до такого становища. А тепер в „консервативній" Англії його має не жінка на- віть, а панна.

Лише партія праці може похвалитися тим, що має відповідно кваліфікованих жінок до най- вищих державних урядів. Панна Бонфільд здо- була свою позицію наслідком довголітньої праці в професійному руховї; вона сама здобула свою освіту й брала визначну участь в інтернаціональ- них конгресах професійних союзів.

Її батько був робітником на фабриці коро- нок в західній Англії. Маючи 11 років панна Бон- фільд мусіла кинути науку й протягом року по- магала вчителеві в догляді над дітьми. В 13 літ вона пішла на науку до крамниці в одному про- вінціональному місті. Пізніше вона приїхала до Льондону, де теж працювала довгий ряд літ, як продавачка по крамницях. Тут вона бере дуже діяльну участь у професійному рухові і в 1898 р. стає другою секретаркою союзу крамничних продавців; цей уряд вона займає аж до 1908 р. Тут довелося їй разом з цілим професійним со- юзом перевести величезну боротьбу. Великі ан- ґлійські крамниці мали звичай давати своїм службовцям харч та мешкання і в імя „мораль- ности" тримали їх під гострою контролею. Це не перешкоджало одначе брати зі службовиків над- мірну плату, а дівчатам давати ключ від брами, щоби вони могли заробляти собі на вулиці. Влас- не з огляду на цей „заробіток" і обчислювано дівчатам висоту їх заробітньої плати в крамни- цях. Все це треба було перебороти. Треба було втягнути жінок та дівчат до професійного руху. В цій області панна Бонфільд була одною з най- завзятіший піонірок.

Протягом останніх років, аж до теперішніх виборів до парляменту, була вона найвищим жи- ючим урядником союзу некваліфікованих робіт- ників та союзу комунальних робітників і робіт- ниць.

Коло 1894 р. вона почала працювати також у політиці й пристала до незалежної партії пра- ці, що була попередницею теперішньої партії праці. Тут вона протягом ряду літ була членом адміністраційної ради партії.

До парляменту її вибрано вперше в 1923 р.

Геґемонія Америки.

Великанська економічна перевага Злучених Дер- жав Північної Америки.

Урядові оголошення статистичних дат Злу- чених держав Півн. Америки через „Chamber of Commerce", торговельну палату в Вашінґтоні, дають безперечно притоку до того, щоби еко- номісти й уряди всіх держав світу глибоко заста- новились над нечуваним економічним розвитком тих-же Злучених Держав і поставили собі до рі- шення питання: „Камо грядем?"

Злучені Держави Північної Америки, назвім їх коротко Америка, займає одну чотирнацяту (1/14) часть всего замешканого земного просто- ру, а мимо того з загальної продукції на цілій земській кулі припадає на неї 40 відсотків, т. є. дві пяті (2/5) части!

50 проц. всіх сирівців торгу перероблює А- мерика. Статистика привозу виказує подивугідні маси привезених сирівців. Куба достарчає цукор, Італія й Еспанія оливу з оливок, Африка золото, Східні Індії кавчук і т. д. Але все те є лише до- повненням того, що Америка сама має з сирівців, якими може покрити 75 проц. всеї своеї про- дукції.

Посівної площі під збіже Америка має най- більше зі всіх держав землі, бо кругло 391 міліо- нів акрів (1 акр — 0.405 гектара); тому й не див- ниця, що в 1926 р. випродукувала 62 проц. куку- рудзи, а 2 2 проц. пшениці всеї світової продук- ції тих збіж.

Зі своєю продукцією бавовни стоїть Амери- ка на першому місці. В 1926 р. випродукувала 55 проц. того так важного матеріялу з продукції цілого світу, а далась випередити Анґлії лише в ткацькій перерібці, бо ткацькі фабрики Анґлії мали 57 міліонів веретен, підчас коли Америка була на другому місці з 38 міліонами веретен.

Хоч у лісах Америки цілими віками управля- ли рабункову господарку, то всеж вона ще нині може похвалитися 52 проц. всего земського за- лісення, а в додатку в останніх часах уряд енер- ґійно береться до раціональної лісової госпо- дарки.

Зпоміж усіх мінеральних скарбів підземелля найважнішу ролю в світовім господарстві грають залізні руди, з яких виробляється залізо і сталь. Але й під тим оглядом Америка находиться в дуже щасливім положенні зі своїми рудокопня- ми. В 1926 р. випродуковала вона кругло 38 і пів міліонів тон сирого заліза т. є. 51 проц. світової продукції, а сталі 48.2 міліонів тон, т. є. 53 проц. світової продукції.

Річною продукцією камінного вугілля 600 міліонів тон стоїть Америка на першому місці. Щоби мати поняття про велич цієї продукції, треба її порівнити з продукцією Німеччини напр. в 1927 р., коли то на репараційний довг форсо- вано видобування вугілля і всього видобуто 245 міл. тон, а Англія в тім-же році через страйк до- провадила лише до 120 міліонів тон.

Своєю нафтовою продукцією займає Амери- ка перше і домінуюче місце в світовій продукції, яка виказала в 1926 р. 1090 міліонів барелів, з чого на Америку припало 771 міліонів, т. є. 70 проц. Вправді знавці оцінюють, що така інтен- зивна продукція може вичерпати скоро підземні запаси нафтової „кипячки" з нафтових піль са- мої Америки, одначе не виключене, що можуть там викрити ще нові поля. А зрештою Америка горячково старається здобути й по інших ча- стях світу нафтові поля. Наслідком того повста- вали і повстають конфлікти інтересів головно з Англією у Венецуелі, Персії, Мезопотамії та ін- ших краях.

З огляду на використовування моторичних сил вугілля, нафти, електрики, води, може Аме- рика після обчислень славного економіста Гар- рета похвалитися надзвичайним успіхом. Цей економіст порівнав, скільки т. зв. кінських сил припадало на початку цього століття на одного фабричного робітника, а скільки з кінцем 1927 р. і дійшов до висновку, що ця скількість подвої- лась; коли в 1901 р. на одного робітника припа- дало дві кінські сили, то в р. 1927 чотири. При- нявши, що одна кінська сила рівнається праці 10 робітників, то праця одного фабричного робіт- ника, що послугується машиною, рівняється ро- боті 40 робітників. Обчисляють, що машини в Америці заступають 370 міліонів робітників.

При такій економічній перевазі Америки зрозумілою є ідея Бріяна про економічну Панев- ропу. Загально відоме є таке економічне прави- ло: чим більше господарське тіло — тим біль- ший воно дає економічний ефект. Америка тво- рить одно економічне тіло, а Европа поділена на цілу низку економічних територій, строго від себе відмежованих митними кордонами. До того кожна територія на іншім ступені розвитку під економічним і культурним оглядом.

Ясно, що серед таких обставин неможлива ніяка успішна конкуренція Европи з Америкою, яка наміреною підвишкою своїх „охоронних" мит хоче всякий привіз европейської продукції як не унеможливити, то бодай дуже утруднити та заливати Европу своїми виробами.

На орґанізаційному фронті.

Сокальщина.

В місяці липні докінчував посол Володимир Кохан визначену Повітовим Народнім Комітетом Сокальщини низку районових віч. В доповнення до попередніх звітів відбув пос. Кохан дня 11. м. м. повітове віче в Белзі, а районове віче дня 28-го в Боратині. В дні 4-го серпня відбулося віче в Городиловичах.

Проф. ІВАН ОГІЄНКО. 3)

Українська літературна мова XI--XVI століть.

(Продовження.)

II.

Виробленню української літературної мови дуже багато корисно сприяв той здоровий по- гляд на переклади св. Письма та богослужбових книжок, який панув у стародавній церкві: свя- тим недоторканим текстом уважався тільки текст грецький, а на текст словянський дивилися лише як на недосконалий твір обмеженого людського розуму. Цей погляд дав для нас далекойдучі на- слідки: кожний освічений писар, переписуючи якусь церковну книжку, постійно вносив до неї ті або інші зміни, найчастіше замінюючи мало- зрозумілі болгарські слова та форми виразами зрозумілими. Це вкінці привело до того, що на основі староболгарської церковної мови повста- ла нова не тільки літературна, але й церковна мова.

Ця нова середньо-церковно-словянська мова вже добре нам відома з XII-го віку, напр. з мови наших літописів, зі „Слова о полку Ігоревім і т. п. творів. В порівнанні з літературною мовою XI-го віку вона має багато відмін: словник її по- троху все наближається до живого словника у- країнського народу; давні форми, особливо бол- гарські, помалу виходять з ужитку. Мова цього часу, XII.—XIII. віків, звичайно залежить від то- го чи іншого виховання автора, — вона має біль- ше або менше традиційних болгаризмів в залеж- ности від міри пересякнення автора церковною мовою.

В XII.—XIII. ст. потроху закладаються ріжні канцелярії, напр. князівські, митрополитальні та єпископські. Виникає часта потреба писання тих чи інших актів живого життя. Мова старо-укра- їнських актів XII.—XIV. віків ще міцно трима- ється традиційної літературної мови, цеб-то о- сновою її являється мова болгарська чи церков- но-словянська; але до цеї традиційної основи помалу входять, — де-далі все більше та сміліше — й живі елементи української мови. Словник цих грамот звичайно має вже не багато болгар- ських слів, традиція тримається тут переважно в чужім правописі, менше в деяких стародавніх формах.

Життя політичне, церковне та економічне з часом ускладнялося, а це й вело до повстання нових слів та до утворення зовсім нових термі- нів в цих ділянках практичного життя, яких уже не давала нам болгарська мова. Таким чином по- малу літературна українська мова віддйшла від мови церковної, і ріжниця між ними з бігом часу росла надзвичайно помітно. На кінець XIV. сто- ліття виробляється зовсім нова українська літе- ратурна мова, яку бачимо не тільки по канцеля- ріях та в світських творах, але й в писаннях ду- ховних осіб, — в літописах, в життях святих та в деяких нових перекладах. Починають пере- кладати знову навіть деякі з давніших перекла- дів, настільки відчувалася тепер ріжниця між літературними мовами старшою й новою. Стара засада, щоби літературною мовою була мова церковна, падає тепер досить помітно.

Появлення татар на українських землях і довга татарська неволя, спинивши більший куль- турний рух на підбитих теренах, тим самим до певної міри спинили й нормальний розвій укра- їнської літературної мови. Тільки чинника цього не треба перебільшувати, бо те напруження на- роду, якого зазнав він від татарського нападу, сильно впливало на повстання нового словниц- тва, що збільшувало ріжницю мови церковної від мови живої. Татарська неволя змушувала український нарід з одного боку до певного співжиття з новим завойовником, а з другого до частих міграцій, а це не могло не відбиватися на складі, скажемо, словника українського (зго- дом входить до нього дуже багато татарських слів) та на деяких язикових змінах окремих у- країнських місцевостей.

Прилучення українських земель — Чернигів- щини, Поділля, Київщини, Волині та інших — до Литовської Д ержави в другій половині XIV віку зачинає нову добу в історії розвитку україн- ської літературної мови. Повстають нові полі- тичні й економічні відносини, точиться завзята боротьба за церковний центр, повстають зовсім нові з новими потребами канцелярії, а все те, звичайно, веде до перетворення літературної мови, яка тепер сильно порива свої й без того не великі звязки з мовою церковною.

У цей час виступає й зовсім новий чинник в історії української літературної мови — поль- ський вплив. Про вплив цей розповідаю доклад- ніше на іншому місці, тут лише підкреслю, що початковий вплив польської мови найбільше від- бивався на живій людовій мові лише тих укра- їнських земель, що сусідували з народом поль- ським, але вплив цей дуже мало помічався в мові літературній: помітні сліди його рано ба- чимо на західно-українських землях і майже зовсім нема їх на землях східних.

Але стан цей сильно міняється з того часу, коли Україну інкорпоровано до складу Литов- ської Держави, а надто з часу зеднання Литви з

Вражіння з Канади.

Делегат „Рідної Школи“ п. Лев Ясінчук про свою поїздку до Канади.

Представник „Рідної Школи“ до Злучених Держав і Канади п. Лев Ясінчук вернув уже на днях з Канади до Львова. Читачам „Діла“ буде цікаво прочитати вражіння шан. делеґата о Канаді, які ми подаємо за американськими українськими газетами. В короткому часі сподіємося подати нашим читачам ширший опис переживань і вражінь п. Ясінчука з його однорічного побуту за морем. — **Ред.**

Я був — каже п. Ясінчук — отсе перший раз у Канаді. Прегарний край. Від самої границі кидається у вічі ріжниця поміж характером Злучених Держав і Канади. В Америці, великі оселі, міста, залізо, бетон, всюди фабричні димарі, дими; вся Америка „подротована“, зі „стріткарами“ з міста до міста, вся в ночі освітлена, а в містах світляна реклама сліпить очі, всюди безліч скорих самоходів, що легко суваються по гладеньких дорогах; всюди стукіт, гамір, швидкість. А богацтво помітне на кожному кроці — аж пригнічає мене, привикшого до вбогости. — В Канаді простір, зелень, ясне небо, воздух хрустально-прозорий, пшениці, ліси ба навіть хати з галицькою стріхою; декуди то й ноша така, яка була в Рідному Краю... ще недавно. Спокій, тиша та більша повільність. Схожість на Европу. Тут богацтво в численних високих, обємистих „елевейторах“ пшеничних „пулів“. На всіх залізничих стаціях їх повно. Тут усе життя залежне від урожаю. На всіх лицях пробивається журба, бо була посуха до мойого приїзду. Щойно я привіз зі собою дощ. Всі раділи, всі повторювали: Це падуть міліони долярів. — І в Канаді і в Злучених Державах велич анґльо-американської культури з видимими знаками: прилюдними бібліотеками, ріжного роду численним школами, навіть університетами в таких провінціях, що мають заледви 600.000 душ (як от Альбертійський університет в Едмонтоні). Всюди зародки великого господарства: в Злучених Державах фабричного, в Канаді рільного.

Щодо українського життя в Канаді, то воно замітне. Головними орґанізаціями-осередками, в яких гуртується найбільше українців є церкви: українсько-католицькі та православні (автокефальні). Помітна ривалізація між одною і другою. То наступ, то оборона, а одна й друга мусять побільше працювати для народу, піддержувати його національного духа, бо інакше симпатії маси відхилюються. В Злучених Державах основала українська іміґрація свої „Союзи“, гордощі нації, а в Канаді такими гордощами є „Інститути“, що витворюють свідомий провід для народу в будуччині. Тут української інтеліґенції богато, вона свідома, здебільша бере участь у громадському житті. Колиб можна їй щонебудь закинути то хіба те, що — як мені видалося — вона чи не занадто покладає ваги на Канаду як на українську провінцію. Я мав вражіння, що в Злучених Державах більше сентименту для старого краю, головно в старшої іміґрації. — Школа чужа тут і там. Зате нарід творить її власними силами в Канаді, так, як у Злучених Державах. Це т. зв. „Рідні Школи“, в яких доповняється науку публичних шкіл — українознавством. Таких, щоби заступали державну — за виїмком Монтреалу нема. В Монтреалі є така одна, де вчать СС. Василіянки, кваліфіковані учительки. Я, на жаль, був там, коли вже почалися ферії. Я зауважив, що українські діти в шкільному віці, таксамо як у Злучених Державах, говорять по анґлійськи між собою (по містах). На фармерських хуторах мабуть ні, бо вони там відокремлені.

Орґанізації в Канаді головно освітні, що при тому плекають і товариське життя. Є їх доволі, головно по більших містах. Між ними не все гармонія. По всіх містах є Народні Доми з іменами великих українських людей. Тепер іде змагання обєднати ці Народні Доми в один Союз, але відразу створено рямці аж для двох таких Союзів. Преса по українськи друкована — українська, хоч одні одним закидують піддержку чужим капіталом. Осторонь усюди орґанізуються більшовики, які в кожному місті мають великі, гарні „Робітничі Доми“. Національний табор — по моїй думці — в Канаді сильніший. Коби тільки більше сконсолідований! Відчувається недостачу політичної централі.

Щодо моєї місії, то виходячи з того, що саме я мав у Канаді зробити, уважаю мою місію до певної міри успішною. Я мав навязати звязки з канадійськими особистостями й орґанізаціями, яких „Рідна Школа“ майже не мала. Ми в Галичині ані на хвилю не ставились недовірчиво до патріотизму канадійської іміґрації, хоч вона жертвувала для „Рідної Школи“ в порівнянні з жертвенністю української іміґрації в Злучених Державах—дуже мало (від 500—900 дол. річно). Ми уважали, що це діється через недостачу централі. Тому я старався довести до її оснування у Вінніпеґу за всяку ціну. Вона там і оснувалась формально. Входять до неї представники всіх місцевих орґанізацій і всеї преси, які вибирають управу з 7-ох членів, 3-ох заступників і 3-ох членів до контрольної комісії. По столичних містах поодиноких провінцій творяться обласні кружки „Рідної Школи“, які малиб подбати про приєднування членів „Рідній Школі“, дбати для неї про орґанізовану допомогу та від орґанізацій ставити до неї свої побажання. Я виробив навіть тимчасовий правильник для канадійських рідношкільних орґанізацій. На мою думку, колиб місцевим чинникам удалося сцілити ту орґанізацію, то вона не тільки моглаб удесятеро збільшити допомогу „Рідній Школі“ в старому краю, але й згуртувати свої. канадійські „Рідні Школи“, заводячи для них одну систему (очевидно взявши під увагу окремі відносини східної і західної Канади).

Відповідно до моєї задачі я хотів говорити в Канаді тільки з представниками орґанізацій. Але всюди домагалися від мене, щоб я виголошував прилюдні реферати. Загалом я говорив на 13 мітінґах.

За чотири тижні мойого побуту зложила Канада на ратунок „Рідної Школи“ в старому краю 2,234.70 дол.

Зазначу, що всюди віднеслися до мене, як до представника „Р. Ш.“ незвичайно прихильно. Всюди роблено або спільні мітінґи, або кожна ґрупа хотіла їх мати в себе. Всюди виявлялася рішучість в обороні „Рідної Школи“. В Торонто прийшло напр. навіть до дуже немилих сцен на двох моїх рефератах, де національний табор став дуже завзято по боці „Рідної Школи“ проти комуністів. Загально беручи, кінчив шан. делеґат, я з побуту на прегарній канадійській землі вповні вдоволений.

Ще про дрогобицький бунт.

Вияснення і спростування.

Від Редакції: В справі фейлетонів п. І. Калічака п. з. „Дрогобицький бунт“ („Діло“, чч. 152—155) дістали ми з декількох місць вияснення деяких подій або спростування деяких фактів, які в згаданих фейлетонах подано невірно або неясно. Нині містимо такі два листи в цій справі:

Вияснення п. Михайла Левицького.

Хоч я був якийсь час у Дрогобичі і переживав той бунт, то п. Калічака не знаю і не пригадую собі зовсім. Мені здається, що автор фейлетонів у „Ділі“ не зовсім точно поінформований про причини і сам хід бунту, тому постараюся виказати, де автор подав мильні інформації.

Зачну від дрогобицької міліції, котра відограла головну ролю в згаданім бунті. Була це частина, котра складалася з дрогобицьких міщан і таких, що не хотіли служити в УГА, або йти на фронт. Треба знати, що в початках формування УГА богато йшло до тої частини, до котрої їм подобалося. Дрогобицька міліція від самого початку була сформована майже на більшовицьких основах; командантів вибирано зпоміж себе що-місяця, а які функції після сформування українських частин повнила міліція, донині не знаю. Знаю лише, що часто міліція своїми неправдивими доносами вводила в блуд команду, а в разі якоїсь револьти не можна було на неї числити, бо, як сам автор пише, вона нерадо виконувала прикази команди нафтового басейну. Згадана вище міліція своїм устроєм і поведенням ділала в деморалізуючий спосіб на інші частини УГА, стаціоновані в Дрогобичі. По якімсь часі команда нафт. басейну (от. Грабовенський) мала вже досить тої міліції і назначила її комендантом чет. М., щоб завів у ній який-такий військовий лад. Це назначення команданта міліції мало пізніше свої сумні наслідки.

Другу визначну ролю в дрогобицькім бунті відограв хор. Матківський. З уваги на те, що він небіщик, хочу представити тільки його фактичну ролю. Як сам він мені розказував, був він дезертиром австрійської армії і служив як підстаршина в німецькій армії. Після заняття Дрогобича українськими військами зявився він там як хорунжий і, як автор згадує, був командантом відтинку бориславського фронту. Опісля хор. Матківський став командантом повітової жандармерії і кінного відділу (16 до 20 коней), котрий мав виловлювати дезертирів дрогобицького повіту; а треба знати, що в цім повіті (крім калуського) було найбільше дезертирів УГА. А тепер загляньмо до того Шенгольцового „Пекелка“, котрого брудів автор не хоче розмазувати. В тім-то „Пекелку“ була ніби-артистка одна московка, знана під назвищем „Рудіна“. Та Рудіна дуже радо перебувала в товаристві старшин, а один з них впав її жертвою. І був ним власно хор. Матківський. Навязались між ними добрі і дружні відносини і часто можна було бачити хор. Матківського в товаристві Рудіни, яка мала вплив на нього. По всякій правдоподібности Рудіна була більшовицькою аґенткою, бо на другий день мали її арештувати, але вона щезла як камфора і від нікого не можна було довідатись, куди виїхала. Маю вражіння, що хор. Матківський тільки під впливом Рудіни зробив бунт у Дрогобичі, маючи до помочі ще інших „покривджених“, з яких одним таким був однорічний вістун Шипайло (імени не знаю, брат небіщика д-ра Шипайла), котрого не хотіли іменувати хорунжим (тепер перейшов на лат. обряд).

Цілий час хор. Матківський сторонив від старшин, з виїмком двох, з котрими жив близько (п. В. і хорунжий С.). Хор. Матківський як командант жандармерії мав вплив на міліцію, а в його частині було кількох давніх міліціянтів. Тепер треба було тільки якоїсь причини до бунту і така найшлася. Чет. М. назначено командантом міліції, а того міліція не могла знести ані пережити, тимбільше, що чет. М. був енерґійною людиною і взявся зараз до заведення військової карности. Це була вода на млин хор. Матківського. Бунт повівся. бо в Дрогобичі було всього лиш

Польщею, цеб-то з унії 1386-го року. Яґайло не тільки поєднав політично Литву з Польщею, оженився з Ядвигою, але почав працювати й на поєднання їх культурне; він приняв католицтво і відразу-ж розпочав деякі кроки для поширення його на православних українсько-білоруських землях. Розпочалося видавання привілеїв для католицької шляхти, що було рівночасно обмеженням у правах православної шляхти. Неміцні елементи української шляхти хутко приймають католицтво, а це вело їх до відірвання від свого національного середовища й до прилучення до польської культури. Таким чином з 1386 р. розпочинається вже сильніший і зовсім помітний польський вплив навіть на тих українських землях, де до того часу він ніколи не був; а через те, що цьому впливові в першу чергу підпадала українська інтеліґенція, через те польський вплив з того часу починає помітно проявлятися і в літературній українській мові. Правлячі литовські кола перейшли на культуру польську, а це відповідно відбилося на культурі цілої Литовської Деджави. В літературній українській мові народжуються зовсім нові прояви.

Приєднання українських земель до Литви зовсім відірвало їх від того східньо-руського осередка, який залишився за Москвою і з яким українські землі всеж-таки були звязані не тільки в особі одного київського митрополита. Це відірвання від культурного й духового єднання з північно-східними землями поставило український нарід під зовсім інші сильні культурні впливи, — впливи Польщі й Західної Европи. Скоро після того розпочинаються на українських землях нові прояви політичного й економічно-суспільного життя, викликані тіснішими зносинами з Заходом, а це все сильно відбивалося на творенні української літературної мови.

Проте польські культурні впливи не могли перемогти в Литві впливів білорусько-українських; значна частина української можної шляхти сильно спротивилась пануванню польсько-католицьких чинників у Литовсько-Руській Державі і тим дала змогу більш-менш нормального життя „руському“ елементові. В польсько-литовській союзній державі по всіх помітніших містах урядові канцелярії з XIV. в. ведуть своє урядування не тільки в мові польській, але і в мові „руській“, цеб-то українсько-білоруській. Виходить сила-силенна найріжніших актів, писаних „руською“ літературною мовою, що очевидно веде до помітного переродження української літературної мови, — вона значно збагачується на нові слова, міцнішає в уживанні живих елементів і ще далі відходить від мови церковної.

Вік XV-ий в історії української літературної мови був віком переходовим. Польський культурний вплив на українську інтеліґенцію все збільшувався, до літературної мови живі елементи входили все в більшому числі, нові обставини життя допроваджували до все більшого й більшого забуття й занедбання мови церковної. Старе традиційне тло української літературної мови маліє з кожним десятком літ. На заході відновляються і дужіють релігійні рухи, що допроваджують до повстання нових перекладів св. Письма живими мовами, а запровадження друкарства сильно допомагає поширенню нових ідей. Увесь цей новий рух через Чехію та Польщу поволі котиться й на землі українські і готує там сприятливий ґрунт для повстання нової української літературної мови.

(Продовження буде.)

сотні, одна запасна в червоній школі, а друга напроти жидівського шпиталю (разом около 140 людей). Сотні не брали активної участи в бунті, хіба, що розбили магазини і задоволені пішли з крісами до своїх домів.

Що бунт був закроєний на більшу скалю, а не так, як автор пише, маємо докази. Чому хтось зі збунтованих зажадав в імени сотн. Б. (прибічника от. Грабовенського) одної сотні з Борислава до помочі, подаючи якусь видуману причину? Видно, що цим хотіли ослабити і так слабу вартову сторожу Борислава, а на дорозі чекали, щоб її розоброїти. На щастя, сотн. Г., командант Борислава, відмовив помочі, бо це несподіване домагання помочі виглядало йому підозрілим. Другий доказ, що бунт був закроєний на більшу скалю, це слова мого чури, котрий, вернувши з міста, оповідав мені, що таке саме вибухло в Стрию і в Самборі (так його поінформували на міліції).

На другий день по приході відсічних військ зник хор. Матківський і Шипайло. Нехай мені автор скаже, чому втік хор. Матківський, коли всі інші старшини остали? По якомусь часі один зі старшин арештував хор. Матківського в Станиславові і доставив до Дрогобича. Ті, що бачили хор. Матківського арештованого, казали, що змінився не до пізнання; він цілий трясся і не міг спокійно промовити слова. Травневий відворот перервав слідство. В часі відвороту УГА з Денікіном стрінув я хор. Матківського. Він змінився страшно і зі слів його я побачив, що він жалував свого нерозважного кроку в Дрогобичі. Автор каже, що хор. Матківський не був більшовиком між іншим і тому, бо згинув зарубаний більшовиками. А тимчасом ми знаємо немало випадків, де дуже заслужених більшовиків самі більшовики вбивали. Зрештою не мусіла знати та більшовицька частина, з котрою стрінувся хор. Матківський, про дрогобицький бунт і його ролю в тому бунті.

Також мильну скількість командантів нафт. басейну подає автор. З знаю, що було двох, а згл. трьох (по якім-такім зорґанізуванню УГА). Був от. Грабовенський, от. М. і сотн. Г., але цей останній був командантом вартового куріня. Автор мабуть не представляє собі, яке тяжке і відвічальне становище займав командант нафт. басейну. Такий командант не лише лагодив військові справи, але мусів також нераз годити робітників з працедавцями, старатися про апровізацію нафт. басейну і взагалі удержувати який-такий нафтовий рух в Бориславі.

Щож до мене, то по-перше я не був поручником, тільки четарем і є неправдою, що я вдарив стрільця в лице за те, що не хотів іти до служби (з причини болю зубів). Ніколи й жадна сотня не виповідала мені послуху і я ніколи не втікав перед збунтованими. Є мої команданти, котрих адреси можу подати, нехай вони ствердять. В часі бунту я не був командантом сотні, тільки на приказ Окружної Команди Самбір устроював у Бориславі і в Дрогобичі на стації

НОВА САНАТОРІЯ у ЛЬВОВІ,
ПРИ ВУЛ. ЛИСТОПАДА 22.

Вже відкрита Санаторія „Vita“, що міститься в триповерховій будівлі і урядженa з люксусовим комфортом (центральне огрівання в кождім покою, — текуча, тепла й холодна вода, електрична вінда для хорих і т. д.) дві операційні комнати, комната для породів, як також станиця для немовлят. Покої окремі і 2-особові, усі соняшні.

Нагода для виздоровлення — в гарнім городі і на соняшних бальконах.

Ціни дуже низькі: денний побут разом з удержанням та обслугою — в покоях з 2-ма ліжками — 15·— зол. В окремих 20·— зол.

Довільний вибір лікаря.

ЗА ЗАРЯД:

220 Д-р Ігнатій Шварц. Д-р С. Альбін. 2—10

вежі зі скорострілами проти відпору ворожих літаків.

Вкінці скажу ще, що міліціонер Кушнір Іван, котрий вибрався розоброювати й арештувати старшини, не привитав їх такими словами, як пише автор, тільки сказав: Добрий вечір, панове! (Без слова старшини) Руки вверх! В тім моменті впав стріл, а заручаю, що не з рук сот. Б. ані з рук чет. М., тільки з рук іншого старшини. Потім напад на старшини не був у харчівні, тільки в канцелярії команди (харчівня містилася через коридор коло канцелярії). Варто ще згадати, що всім старшинам (7), на котрих тоді нападено, вдалося скритись або втекти.

Стрий, конець липня 1929.

Михайло Левицький.

Спростування п. Ст. Смольницького.

Хвальна Редакціє!

Отсим прохаю спростувати похибку, яка зайшла дотично імен моїх братів у статті „Дрогобицький бунт“ („Діло“ з дня 16. VII. ц. р.). А саме: командантом двірця у Дрогобичі не був Фільо Смольницький, а був Володимир Смольницький. Брат Теофіль був тоді під Львовом у І. полку У. С. С., у котрім був від 1914 р. аж до його зліквідування.

Дрогобич, 29. VII. 1929.

Станислав Смольницький.

По широкому світі.

Литовський диктатор Вальдемарас мав звільнити зі становища ректора університету в Ковні і відобрати титули професорам, заявивши, що уряд призначить нових професорів.

У Калькуті страйкує 120.000 текстильних робітників.

Японський морський міністр заявив, що Японія стоятиме в справі розброєння на морі на становищі, якого боронила в Женеві себто максимальної межі в висоті тонажу для ріжних держав. Вона хоче підвищення свого тонажу пропорції до Анґлії та Америки.

Югославія підготовляє пункти умови конкордату з Ватиканом.

Неврожай у Рад. Союзі.

Один з головних хлібозаготівців Радянського Союзу Наркомторг України Вайцер об'їздив недавно всі збіжеві райони европейської части Союзу. Тепер він дав союзному раднаркомові дуже песимістичне справоздання про стан урожаю.

Вайцер каже, що урожай лише на Україні та на Північному Кавказі (на Кубані), вищий від попереднього року. По всіх інших областях він нижчий. До того-ж зріст урожаю на Україні й Північному Кавказі відбувся коштом годівельних культур.

Вайцер робить такі висновки: 1) треба якнайенерґічніше розгорнути хлібозаготовчу кампанію в першому кварталі на Україні й Кавказі, щоби вивезти звідси всю „зайвину“ збіжа протягом перших двох місяців по жнивах. Пізніше, коли виявиться голод, цю „зайвину“ годі буде одержати; 2) треба не лише задержати систему хлібових книжок, але ще зменшити розмір пайки; 3) треба почати уживати домішки сурогатів до хліба.

Союзний Раднарком приняв ці пропозиції Вайцера до відома і виконання.

Дивогляди.

Жіноче серце.

Трансатлянтійський велитень - пароплав „Сід-Амерікано“ перерізував хвилі океану. Аж ось на чердаку корабля почули жіночий оклик розпуки: „Оляф! Оляф! спасайте його“! Капітан зупинив пароплав і спустив шлюпку з шести моряками та старшиною.

Доплили до потапаючого і добули його. Оляф це був кіт пасажирки, якого вона необережно випустила з рук.

Купіль у фраку.

Поліція еспанського півміліонового міста Валенсії має погляди, що личили би в Пацькові. Вона признала неморальним, що молоді мущини почали ходити в спеки на вулиці без піджаків, у самих сорочках, як це роблять мешканці неодного міста і всієї Америки. Щоби запротестувати проти заборони поліції, яка засудила кількох за такий одяг на грошеву кару, збирається громада молодців у фраках і в циліндрах над морським побережам і в такім одязі купається, а відтак сушиться. Довкола них збирається юрба глядачів, що протестує разом із ними проти безглуздої заборони.

Д-р ВОЛ. ЛЕВИЦЬКИЙ

За сонцем.

Передімною лежить цікава книжка: „Abain Gerbault. „A la poursuite du soleil“ (Grasset Paris 1929) і то вже в 9 виданні. Звичайна собі книжка; опис подорожі довкола світа по райських островах великих океанів, опис, яких тисячі є у всіх літературах західного світа.

Одначе це не звичайна подорож на люксусових пароходах за білетами „Кука та Сина“; це подорож самітнього чоловіка, що довершив найбільшого спортового діла за всі часи, чоловіка, що сам один у маленькому кораблику завбільшки більшого човна протягом пять літ оплив увесь світ.

Жербо, колишній французький тенісовий чемпіон, кинувся на іншу спортову ділянку і тут довершив діла, що в порівнанні з ним бліднe навіть така подорож, як перша подорож Маґеляна довкола землі, бож Маґелян плив з цілою фльотилью, з сотнями людий, на кораблях добре узброєних, а Жербо має лиш фотоґрафічну камеру та кіновий апарат з собою, а за все товариство кілька книжок та віру в себе самого.

Уже в квітні 1923. робить Жербо першу пробу та пускається з Франції з Кан сам один через Атлянтійський океан до Ню-Иорку та причалює там у вересні 1923*), а коли спроба напрочуд вдалася, Жербо задумав далеко більше діло, а саме оплисти весь світ довкола.

Його корабель то маленька вітрильна яхта в вісім тон емкости і зветься Firecrest; і на ній пускається він на безмежні простори океанів за прикладом старих вікінґів, людина сталевих нервів та залізної волі. 2. жовтня 1924. починається та одинока в історії подорож з Ню-Иорку все морями на захід, а кінчиться минулого місяця після пяти літ причаленням Жербо до Гавр у Франції, де смілого подорожника жде з ентузіязмом Франція та весь спортовий світ, а представники держави жертвують йому хрест, почесної Леґії“.

Жербо пливе з Ню-Иорку попри Бермуди, іде панамським каналом, минає екватор, острови Черепашні (Ґалапаґос), Маркези, Таїті, Самоа, Фіджі, минає небезпечний пролив Тореса на північ суходолу Австралії, пливе в поперек Індійського океану, оплиеає Африку та через острови Св. Олени, Зеленого Рога, Азори вертається до Франції. Його дорога дуже ріжнородна; нераз тижнями а то й місяцями пливе сам один по безмежних просторах океану, його товаришами одинокі ненажерирекіни, а Полудневий Хрест над головою. Іншим разом тижнями задержується на острові Полінезії серед райської обстанови та примітивних мешканців, бере участь в їхнім житті та шукає між ними й находить щирих другів-товаришів. Сам Жербо стає під зверхнім оглядом примітивною людиною; капелюх та черевики відкинув давно, за убрання має лиш легкий купелевий стрій, його скіра стає брунатна як у його другів-полінезійців, а коли вкінці його „Firecrest“ причалює до Гавру, то з нього виходить на берег чоловік чорний, босий, з розкуйовданим волоссям.

Цілу подорож вважає сам Жербо лиш спортовим ділом — та й тому в його книжці, що писав її в дорозі, не видко ані нарікання ані зневіри. Маневрування крихким човном серед бурей, громів, направа щоґли та вітрил у хвилині, коли метрові хвилі заливають корабельчик, перетягання корабля через страшні прибої поміж коралеві рифи — це для Жербо все лиш діло спорту. Коли з берегу островчика пливе до свого човна, а окружають його страшні акули, то й це для нього лиш спортові перегони.

Він не є мізантроп ані песиміст, він любить людий, але ще більше любить безмежну свободу; і тому ліпше йому або самому на океані або серед первісних дітей природи, як серед гамірного життя білих. Тому ліпше йому нпр. на маленькім острівчику Порапора, як на Таїті, хоча і тут і там найкраща природа світа. Але Жербо ще й поет і артист; він любується в красі полудневого світа, а його описи Маркезів або Таїті повні таких гарних, веселкових колірів, які найшли на своїх палітрах лиш такі поеми полудневого моря, як П'єр Льоті та Стіфензон; його фотографічні знимки справжні архитвори мистецтва.

Покищо вийшла здруку лиш перша часть на його денника (до марта 1926 р.); на дальші части, що описують його подорож від Таїті до Франції нераз серед тяжких і страшних пригод (нпр. на острові Уолліса) жде нетерпляче весь спортовий світ.

Великий самітник Жербо є при цьому і добрим французьким патріотом. Коли до острова Порапора причалює в часі його побуту французький кружляк Кассіопея, то Жербо витає його як символ сили і гордости французького ґенія на далеких океанах.

Весь спортовий світ Франції та Анґлії з напруженням стежив за величавим подвигом першого спортсмена світа; тож коли прийшли вісти що Жербо при Азорах загинув, цілий світ зажурився і відітхнув аж тоді, коли подорожник віднайшовся.

Жербо — як каже французький подорожник Шарко — це окрема проблема для себе, це феномен, символ сили, волі та зразок для інших. Таким символом повинен він стати і для нашого молодого спортового українського світа; його книжка повинні якнайскорше найтися в добрім перекладі в бібліотеці наших змагунів-спортовців.

*) Цю подорож описав Жербо в книжці п. з „Seul à travers l'Atlantique“.

Руйнування одної церкви.

Ціє про події в Павловичах, грубешівського повіту, на Холмщині.

Одержавши звістку про події в селі Павловичах на Холмщині, про які була в нас коротка згадка, Українське Національно-Демократичне Обєднання виделегувало негайно до Павлович посла Володимира Кохана, щоби провірив події на місці та зібрав потрібний матеріял про них.

Пос. Вол. Кохан поїхав туди і познайомившись з відносинами та провіривши факти, прислав про тамошні події таке телефонічне звідомлення: „В селі Павловичах, грубешівського повіту, на Холмщині сталась жалю гідна, нечувана в XX. столітті подія, що до глибини душі мусить вразити кожну людину. Там зневажено в негідний і некультурний спосіб релігійні почування населення та поповнено святотацтво на тамошній православній церкві. Хід подій такий: Дня 29. липня ц. р. група людей, не легітимуючись перед ким і не виказуючись ніякими припорученнями, на очах нижчих органів поліції вдерлась силоміць до церкви в Павловичах та сокирами, долотами і пилками знищила цілковито все її внутрішнє урядження, а то: старовинні образи, статуї, іконостас і все інше. Співаючи потім соромицькі пісні та кидаючи на адресу вірних, що збігалися з поля, всякі проклони, ця шайка святотатців перевела ще культурнішу роботу, бо розвалила цілу церкву.

Церква в Павловичах, одна з найстарших на Холмщині, а може і на всіх наших північних землях, мала численні цінні памятки старовини, які підпали знищенню. Все населення села, стерроризоване та прибите, глядить з розпукою на руїни храму, що мав, як кажуть, 345 літ, і жде ратунку та помочі. Цілими днями й ночами жіноцтво клячить на руїнах святині і плаче. Богато споміж селян, а особливо споміж жінок, що намагалися боронити церкву від руїни, побито, так, що деякі з них поважно недужі“.

Провіривши все, що зайшло в Павловичах, пос. Кохан влаштував там справоздавче віче, яке протягнулося до пізної ночі, а в якому взяли участь селяни, господарі й господині з дітьми з Павлович і селяни з сусідніх сіл як Гунятин, Несмич і Ниновичі. Пос. Кохан повідомляє, що було це одно з найчисленіших віч, які він останніми часами відбував.

Докладний опис подій подамо у найближчих числах „Діла“.

Гаська конференція.

Франція приймає плян Юнґа.

З Гаґи повідомляють, що другого дня нарад, себто 7. серпня ц. р., французький делеґат Шерон виказував конечність приняття в цілости пляну Юнґа. Делеґати всіх держав за виїмком Англії поперли домагання Шерона. Опісля румунський делеґат Тітулеску і грецький Венізельос заявили, що дотеперішній уділ обох держав у німецьких відшкодуваннях мусить бути втриманий. Тітулеску подав вимоги, від яких Румунія узалежнює свою згоду на оконечне устійнення відшкодувань в рямцях пляну Юнґа, будьто поза ним. Зноваж французький делеґат Шерон пригадав кінцеві висновки знатоків у Парижі, що їх праці становлять неподільну цілість і тому плян не може бути ділений на части. Приняття деяких точок без ухвалення цілости погрожує небезпекою. Тому Франція — каже Шерон — приймає плян у тому виді, в якому він є, хоч він виказує деякі недогідности. Саме приняття Францією є вже компромісовим актом. Збиваючи арґументи Сноудена Шерон виказував, що хоч відсотковий уділ Франції у відшкодуваннях на основі умов у Спа і Парижі виносив 54.45 відс., то його обнижено на основі пляну Юнґа до 52.62 відс. Вкінці заявив, що французький уряд бажає дійсного і цілковитого устійнення проблемів загально-европейських і тому приймає плян Юнґа в цілости. Таксамо делеґат Італії Масконі заявився за приняттям пляну Юнґа в цілости.

Штреземан сподіється, що фінансова комісія виявить зрозуміння в квестіях фінансово-важирюючих у загальній дискусії. Делеґат Греції Венізельос заявив теж, що претенсії Греції мусять бути заспокоєні або в рямцях пл. Юнґа або поза ним. Мін. Югославії Марінкович заявив, що югославянська делеґація підтримує свої домагання; візьме участь у працях фінансової комісії, але узалежнює остаточне приняття пляну від вислідів цих праць. До секретаріяту гаської конференції входить теж делеґат Польщі Липський.

Голяндський уряд видав приняття в історичній лицарській салі на честь прибувших делеґатів на конференцію.

Довірочні наради.

Між год. 18. і 18.2 відбулася довірочна нарада під проводом Жаспера. Юмен заявив, що Бельгія приймає плян Юнґа, хоч він вимагає від всіх держав деяких жертв. Адачі зазначив, що інтереси Японії заанґажовані в малій степені, але тут ходить про осягнення вислідів, висловом яких буде порозуміння, яке потягне від всіх учасників деякі жертви. Дел. Вільсон застеріг для Зединених Держав інтервенцію в справах, які головно будуть її інтересувати.

Опісля порішено утворити дві комісії: фінансову і політичну. До фінансової увійде теж міністр Залеський і проф. Морозовський від Польщі.

СНОУДЕН НЕ УСТУПИТЬ.

Програма Англії на гаській конференції.

Англійська преса оголосила таку програму Англії на гаській конференції: 1) побільшення англійського уділу в німецьких репараційних сумах; 2) побільшення англійського уділу в т. зв. стійних ратах, що може наступити лише коштом Франції і Італії; 3) зменшення і ограничення зобовязань в натурі, передбачених репараційним пляном, тому, що ці зобовязання відбиваються дуже некорисно на англійськім вивозі, а в першу чергу на вивозі вугілля; 4) признання Льондону на осідок міжнародного репараційного банку. Преса підчеркує, що з двох і пів міліона фунт. шт., які плян Юнґа обтягає Англії — 1,840.000 фунт. припадає Італії. Тому преса домагається негайного відкинення цеї точки пляну Юнґа і висловлюють побажання, що Сноуден не уступить в цій справі. Питання евакуації Надренії відійшло на другий плян, яке англійська опінія уважає за рівнорядне зі справою англійського уділу в репараціях.

Великий страйк в Індії.

З Калькути повідомляють, що підчас страйку в волоконнім промислі прийшло до розливу крови. Страйкуючі робітники хотіли перешкодити страйколомам і тому нагально їх заатакували. В боротьбі було убитих 4 особи. Тепер ще страйкує в окрузі Калькути біля 800.000 робітників

Новий кандидат до царського престолу.

Ковенська поліція отримала від поліції з Берліна світлину і опис осібняка, який подає себе за сина царя Миколи, який чудом урятувався. Він має документи на імя Алексій Миколаєвич Романів. Самозванець находиться в околицях Вількомира.

Гураган у бобрецькому повіті.

Бобрецький повіт навістила градова буря з гураганом. Буря заподіяла величезні шкоди: в Соколівці знищено всі збіжа, а в Кологорах на 50 відсотків. Буря шаліла дві години, при чому град величини курячого яйця повибивав всі вікна в громаді Кологори і присілку Синявка.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·87·00—8·87·50, канадійський доляр 8·79·00—8·80·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шілінг 1·25·00—1·25·50, румун. лей 0·05·00—0·05·25, французький франк 0·34·50—0·34·80, швайцарський франк 1·71·50—1·71·80, фунт штерлінгів 43·20·00—43·50·00, радянський червінець 17·50—18·00.

Золото: 20 корон 36·30·00—36·50·00, 20 франків 34·20·00—34·50·00, 20 німецьких марок 41·25·00—41·80·00, 10 російських рублів 46·00·00—46·00·00.

Срібло: Австрійська корона 0·63·07—0·63·50, 5 австрійських корон 3·25·00—3·30·00, австрійський фльорен 1·65·00—1·67·00, російський рубель 2·60·00—2·70·00, копійки за рубель 1·30·00—1·35·00

Збіжа.

Пшениця двірська 43·50—44·50, пшениця селянська 00·00—00·00, жито галицьке 24·75—25·25, ячмінь галицький броварняний 00·00—00·00, ячмінь на млино 22·25—23·25, ячмінь пастівний 00·00—00·00, овес галицький 20·50—21·00, кукурудза румунська 26·50—27·50, бараболя промислова 0·00—0·00, фасоля біла 00·00—000·00 фасоля колірова 00·00—00·00, фасоля краса 00·00—00·00, горох пів-Вікторія 53·25—57·25, горох пільний 38·00—40·50, бобик 30·00—31·00, мішанка паст. в зерні 00·00—00·00, вика 37·25—38·25, сіно солодке краєве пресоване 6·00—7·00, солома пресована 4·00—5·00, гречка 28·50—29·50, льон 65·00—67·00, зубінь синій 25·00—26·00, ріпак озимий 61·00—62·50, мука пшенична 40 прц. 00·00—00·00, мука пшенична 65 прц. 74·00—76·00, мука житна 70 прц. 42·00—43·50, грисік кукурудзяний 00·00—00·00, мука кукурудзяна 00·00—00·00, отруби житні 16·25—16·75, отруби пшеничні 17·25—17·75, крупи гречані 55·75—57·75, пшоно 00·00—00·00, крупи ячмінні 42·00—43·00, пенцак 40·00—41·00, просо краєве 00·00—00·00, макухи льняні 41·00—42·00, мак синій 130·00—140·00, мак сивий 110·00—120·00, конюшина червона 00·00—00·00.

Реалізуйте клич: свій до свого!

Першорядна українська **Робітня футер**

ЮЛІЯНА ГЛУШЕВСЬКОГО

ЛЬВІВ, ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 97.

Приймає всякого рода футра до роботи по дешевих цінах. — Спеціяліст жіночих плащів та ґалянтерійних робіт.
183 4—?

НОВИНКИ

— **Дощ.** Не знаємо як там на провінції і на широкому світі, але в середу враниці лило на Львів з неба так безнадійно, що аж лекше було йти до праці, згадавши,що всі бездільники на відпустці також не мають нічого з такої погоди. До вечера над головою хмари і сямтам покапує. Люди замісць на прохід за місто або до парків ідуть до кіна і проклинають духоту. Бо дощ мало освіжив атмосферу.

— **Гільтайська трійка.** Від довшого часу нападали на провінції на безборонних людей підчас сну в хаті або на проїзжих у ночі, на дорозі три замасковані бандити. Першою жертвою їх упав лісничий в Ілеві (Жидачів) Кароль Боднар, якого ограбили в хаті з убрань і рушниці, відтак тамошній парох Іван Гураль, якого ограбили на 10.000 зол., у третє коршмар із Ілева Іцко Файн, двічі ограблений, раз у хаті, вдруге на дорозі, коли вертався в товаром, далі коршмар у Крехові (Жовква), Й. Чаплінський, у Хлібовичах Вел. (Бібрка), купчиха Лея Туна в Боршеві і коршмарка Роза Рот у Товшеві (обі у львівськім повіті, ограблені на кілька тисяч зол.). Поліція впала на їх слід випадково. На вул. Сонячній через необережність застрілив 10-літнього хлопця В. Ковалишина якийсь непевний тип, коли чистив револьвер. Арештований Федько Дяків видав своїх спільників, між якими був убийник згаданого хлопця Марушак. Сам Дяків, 24-літній парубок, є зі села Рай під Бережанами, його спільник 19-літній Мароньчик або Марушак є з Германівки зпід Боршева, а третій 22-літній Ст. Козловський з Ілева. Всі вони призналисьдо вище згаданих грабіжей. Награблене добро переховували у Львові, у Юрка Ковалишина, та у Стан. Кутарби на Клепарові. Всі вони арештовані. Цікаве в усій тій історії те, що перші бандитські напади цієї ватаги „Чорного упира“ трапились в Ілеві, роднинім місті одного із бандитів. Козловського і що на нього не впало досі підозріння.

— **Хутка зима?** У білостоцькім повіті та більськім населених ствердило, що вже тепер дики мандрують стадами та одинцем на південь у глибокі ліси. Має це бути познака, що цьогорічна зима буде дуже вчасна і дуже сувора.

— **450 небажаних комуністів** хотів відставити французький уряд до границі. А цією границею була Бельгія. Бельгійський уряд дізнавшись, що такий поїзд з 450 чужинцями-революціонерами має приїхати на бельгійську територію, заявив негайно, що всіх їх заверне назад до Франції. Тоді Французи спрямували поїзд на інший кордон. Який про це преса дипльоматично не згадує.

— **Ріжні вістки.** У Вашінгтоні помер винахідчик грамофону Еміль Берлінер, уроженець Гановеру. — Паризьким амбасадором Спол. Держав призначений республиканський сенатор з Ню-Джерсі Едж, що почав свою карієру як коректор журналу, а згодом став власником двох денників; у 1917 р. його вибрали губернатором Ню-Джерсі. — В австр. містечку Меддінґ, почався 6-ий міжнародній місійний конгрес ,при співучасти делеґатів від 21 держав. — Мировий суд чести підчас останнього сіоністичного конгресу засудив посла до варшавського сойму Ґрінбавма на 100 зол. і судові кошти за образу посла Райха. — Сойм Трентону (Ню-Джерзі) рішив, що поліція всього стейтуноситиме жовто-блакитні однострої, вовсім такі як кольори нашого національного стягу. — Появились нові малярські почтові марки; вони змінені у відтінку кольору у порівнанні з дотеперішніми. — Біля Удіне землетрус засипав поїзд, що їхав: машиніст убитий, 4 особи ранені. — У Відні відчинили в присутности численних чужинців „музей еспіранто“, де зібрані ріжні документи до історії розвитку цієї світової мови. — На шляху східних караван найшли в печерах медведів флейти з ледяної доби, зроблені з костей; ці музичні інструменти мають 25.000 літ.

— **Ватиканська почта.** Дня 1-го серпня відчинили вперше ватиканську почту. Вже зранку ждало богато осіб, щоби дістати перші ватиканські марки. Роздали їх відразу два міліони. Пополудни папа відвідав бюра почти і тому її зачинили перед означеною годиною.

— **Інтерес і сентимент.** Польська преса зітхає важко, що Румунія дала доказ своєї чорної невдячности супроти Польщі. Розписала вона конкурс на будову льокомотив; польські фабрики внесли найдешевшу оферту і згодились на всі

речинці сплати, дістали якнайкращі обіцянки, а ромуни остаточно взяли льокомотиви з Німеччини.

— **Український боксер у Філядельфії.** Минулого тижня мав виступати у Філядельфії боксер легкої ваги Іван Дзядик проти Біллі Воллеом, родом з Аляски, за чемпіонство Пенсильванії. Дзядик — філядельфійський українець і так він подає себе до американської преси. Філядельфійські українці зацікавилися змаганнями, про вислідок яких покищо не знаємо.

— **Культура XX віку.** З Ню-Йорку повідомляють: Засуджені на карний дім в Оберн счинили бунт. Їх є 1.700 на просторі, що може помістити ледві 600 осіб. За бунт засудили їх на 30-годинний піст без води підчас небувалої спеки. Люди, які виходять з такого „поправчого“ заведення мусять ставати ворогами держави, суспільности та людства.

— **Примхи моди.** Останній міжнародній конґрес стрижіїв, званих міжнародніше і делікатніше фризієрами, рішив щось зовсім протилежного від того, що рішив раніше: жіноцтво має носити тепер знову довге волосся. Це рішення мало такий відгомін, що в численних німецьких (і австрійських) містах утворились спеціяльні організації для пропаґанди довгого волосся. Дивне, що в цих орґанізаціях є багато молодих мущин, які вступаючи в члени товариства складають письменну заяву, що не будуть танцювати з жінками, які мають підстрижку. Стрижені добились того, чого хотіли; між жіноцтвом є вже дві партії: довго — і коротко — волосих, а обі не можуть обійтись без мистців ножиць і гребіня.

— **Президент на вакаціях.** Президент Гувер закінчив сезон ловлення риб і тепер коло ставу будує греблю від річки. Він сам копає і носить землю кілька годин денно. Його гості мусіли робити те саме, але робота для них була за тяжка і мало всі не занедужали. Кажуть, що не всі мають таку силу і здоровля як президент Злучених Держав. Після роботи президент Гувер їздив ще кілька годин верхи конем і то навскоки.

— **Цілющий грім.** В американськім місті Бльосберґ, Па., сидів на ґанку підчас одної недільної бурі П. Марвин, що окалічів був на обі ноги. Нараз у нього вдарив грім і побігав по ґанку. Марвин був приголомшений, а коли піднявся, побачив, що він цілком подужав. Кинув підпори і зовсім свобідно міг ходити, як і передше, заки захорів. В понеділок мало бути весілля сина і він жалівся, що не піде на весілля до церкви калікою, але тепер пішов просто і рівно як молодець.

— **Як у фільмі.** Американським артистам і артисткам живеться весело. Не гірше як героям на фільмі. Ось нова сензація: Поля Неґрі дістане розвід від свого грузинського князя на те, щоби він оженився з відомою польсько-американською співачкою Ганною Цальською, що вийшла недавно за міліонера в Шікаґо Мек Корміка, четвертий раз замужня.

— **В імя поступу.** У містечку Салем, стейту Ореґону, є прилюдна мішана школа. 58 учнів і учениць. Недавно дістали вони нову вчительку. Коли вона зявилась уперше вшколі, всі ствердили, що вона належить до давньої доби. Не мала ані підстрижки на голові ані короткої сукні, навпаки: усе в старому стилі. Молодь обурена застрайкувала. Батьківська рада, що управляє школою мусіла звернутись до шкільної ради, щоби прислала їм іншу сучаснішу вчительку, бо їхні діти такої не хотять слухати.

Всячина.

Про мумії в пісках Чілі.

Всі знають про мумії, препаровані штучно старими єгиптянами, з переховувані в скелистих гробах Єгипту і в музеях Европи та Америки. Кілька літ розкопаний гробовець короля Тетенкамена наробив шуму на весь світ. Але мало кому є відомо, що такі мумії і то природні находяться може тисячами в салітрових пустинях Чілі на два дні кінної дороги від міста Антофаґаста. Ця піскова пустиня називається Атакам і є пригожа для природної муміфікації тому, що там пісок сильно перемішаний зі салітрою. Давними віками первісні мешканці краю хоронили своїх небіщиків у сидячій позиції на кілька метрів заглибшки в ямах, викопаних у таких салітрово-піскових горбах, звідки тепер їх добувають за дозволом уряду для музеїв враз з переховуваною там усякою посудиною. Однак мурини за добрі гроші потайки викопують їх і продають, наражуючись на великі кари в разі придибання їх на горячім вчинку. Такі мумії підчас викопування дуже смердять, виглядають зовсім чорні — і вимагають ще штучного препарування, щоб можна їх було переховувати по музеях. Неодин із літніх мандрівників, що оглядав їх по чужих музеях, може надаремне захоплюється їх довічною тривкістю.

Зі спортового життя.

З діяльности черновецького „Довбуша“

Черновецький спорт. клюб „Довбуш“ мав цього року дуже добрі вигляди стати мистцем Буковини, а не став ним головно наслідком терору ромунської публики (на змаганнях з ром. дружиною „Драґош-Вода“, що здобула мистецтво Буковини, ромунські офіцери вдерлися з витягненими шаблями на грище і таким чином помогли виграти своїй дружині). Однак виділ „Довбуша“ тим не зразився і старається підняти свою дружину копаного мяча на можливо найвищий рівень вже в найближчому сезоні. З тією метою виділ заанґажував до „Довбуша“ спеціяльного тренера з Праги п. Баса. Зачуваємо, що в кругах „Довбуша“ є бажання запросити львівську „Україну“ на два виступи до Черновець, аби таким робом зреванжуватися за гостину у Львові зперед кількох літ.

С. К. „Русь“ — С. К. „П. Т. В. Е.“ (Пряшів) 3:3 (2:2).

З ужгородської „Свободи“ довідуємося, що 28. липня відбулися в Ужгороді змагання в копаного мяча між С. К. Русь („мистцем східно-словацької ґрупи“) і С. К. Пряшів. Цим разом гра Руси дещо розчарувала публику, яка від мистця очікувала дещо більше. Порозуміння між грачами Руси було мало, до того вигинання і крики між ними вказували на те, що вони правильно не вправляють і не мають доброго тренінґу.

Півфінали за чашу сер. Европи.

Конференція комітету змагань за чашу сер. Европи устійнила такі речинці півфіналів: Славія—Вієнна у Відні (18. серпня), Рапід—Уйпешті в Будапешті (21. серпня), Уйпешті—Рапід у Відні (25. серпня), Вієнна—Славія в Празі (28. серпня). Делеґат Уйпешті зголосив протест, бо визначені речинці мадярському клюбові не відповідають.

Циганський клюб копаного мяча.

В Мукачеві (Закарпаття) заснували собі цигани власний клюб копаного мяча. Цей клюб і циганська школа в Ужгороді мабуть одинокі циганські орґанізації в світі.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Четвер, 8-го серпня, г. 8·15. Виступ арт. варш. театру „Морське Око“.

Кіна.

Апольо: Обережно з жінкою і Цирк Чарлі Чапліна.

Кольосей: В гуку експльозії (Гарі Піль).

Лев: Тайна панни Мері.

Люна: Право меча й крови.

Марусенька: Танго кохання. Жемчуг Тунісу.

Оаза: З причини реконструкції зачинене.

Палас: Божевільна присяга і Кровожадний Кравець.

Пан: Гріхи розведеної. Ліа де Путті.

Пасаж: Пострах Арабії. В імени права.

Утіха: Злодій з Багдаду (Дуґл. Фейрбенкс).

Фатаморгана: Тайна старого роду.

Химера: Жінка чи лялька.

Програма радіо.

Пятниця 9-го серпня.

Льондон (356,3). 20·00 Квінтет. 23·00 Музика до танців.

Париж (1725) 21·35 Радіоконцерт.

Берлін (418) 17·30 Пісні. 20·00 Веселий вечір.

Відень (516,3) 19·15 Концерт.

Рим (444) 21·00 „Княжна Чардаша“.

Міляно (501) 20·30 Симфонічний концерт.

Прага (487) 16·30 Смичковий квартет.

Будапешт (550) 17·15 Циганська капеля.

Ленінград (1000) 19·00 Концерт.

Москва (825) 15·30 Концерт.

Київ (800) 20·00 Концерт.

Харків (1304) 20·00 Музика національних меншостей.

Варшава (1411,7) 18·— Орхестра. 20·30 Симфонічний концерт.

Познань (334,8) 22·45 Музика до танців.

Брно (341,7) 21·00 Військова орхестра.

Субота 10-го серпня.

Льондон (356,3) 20·00 Симфоніч. концерт.

Париж (1725) 16·45 Музика до танців. 22·15 Музика з мюзік-голю.

Берлін (418). 17·— Легка орхестра.

Відень (516.3) 17·50 Пісні — спів. 19·— Легка капеля.

Рим (441) 17·— Концерт інструм.-вокальний.

Міляно (501) 23·15 Джезбенд.

Прага (487) 19·05 Концерт. 20·00 Оперова музика.

Будапешт (550) 17·50 Легкий концерт. 23·— Циганська капеля.

Брюссель (509) 21·15 Квартет.

Москва (825) 19·00 Популярний концерт. 20·30 Музично-літерат. вечір.

Київ (800) 20·— Веселий вечір.

Харків (1304) 15·— Камерна музика. 20·— Легка програма.

Варшава (1411,7) 19·— Всячина. 20·30 Популярний концерт.

Познань (334,8) 22·45 Радіо-кабарет.

Кошиці (293) 19·— Скрипка (твори Чайковського).

Брно (341,7) 22·25 Музика до танців.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

„Вертеп Наших Днів“ Галактіона Чіпки і Ле-ле. 115 15—?
Товсте, пятниця 9.VIII. 1929.
Заліщики, субота, 10.VIII. 1929.

Надніпрянський Хор Котка.
Рава Руська 9. серпня.
Жовква 10. серпня. 228 2—3

Вінчання п-ні Марії з Якубовичів Насадової з П. Д-р В. Пастущином, проф. гімн., відбулося дня 6-го серпня 1929 р. у Львові. 232 1—1

З нагоди вінчання Вп. Я. Мельника з п. Т. Кушнірівною в Гулькові зложили присутні зол. 60·70 на інвалідів УГА, а п. Т. Яримович зол. 50·— на політ. вязнів. 231 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 191 8—?

СТУДЕНТ ТЕХНІКИ — приготовляє до вступного іспиту на техніку з нарисової геометрії. Зголошення до Адм. „Діла“ під „Геометрія“. 221 3—3

ПОШУКУЮ рутинованого соліцитатора. Посада сейчас до обняття. Д-р С. Брикович адвокат, в Тернополі. Вул. Тарновського ч. 7. І. п. 216 2-3

КОНЦИПІЄНТА від вересня ц. р. глядає адвокат на провінції. Зголошення з умовинами і референціями слати до Адміністрації „Діла“ під „Адвокат 230“. 187 4—5

ПИСАР, що вміє писати на машині, потрібний для адвоката. Писемні зголошення слати до Адміністрації „Діла“ зі своїм життєписом і порученнями для „старшого адвоката“. 187 6 4—5

В ОКОЛИЦІ Ходорова, парцелюється фільварок, добірна земля, 5 км битого гостинця до більшого повітового міста (українська гімназія). Зголошення рефлектантів до Адміністрації під „Фільварок“. 230 1—5

БРИЛЯНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровські Розважевскі, Львів (Готель Жорж) Академічна 2. 190 ?—?

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст скірних, венеричних недуг і косметики
Д-р РОМАН ДОЛЬНИЦЬКИЙ
орд. від 3—6 попол., вул. Глибока 11 партер. — Кварцева лямпа. Діятермія.
225 ?—?

Д-р Володимир Пасічняк
розпочав лікарську практику
в Богородчанах
і ординує в домі п. Ротенберга в Ринку.
217 ?—?

АВТОБУСИ І ТЯГАРОВІ викінчені гарантовано солідно та люксусово — виконує одинока українська фабрика — ф-ми **„ТИТАН“** **Львів, Валова 23.** — Доставa до 2-х тижнів. Полекші в сплатах. — Уділяємо інформації в справі набуття підвозів. 174 4—5

Подяка.

Отсим складаємо щиру подяку нашим оборонцям Вп. П. Д-р Проф. В. Старосольському і Д-р С. Шухевичеви за сумлінну оборону в нашім краківськім процесі.
Осип Грицуляк, Володимир Кубрак, Осип Гнат Стецура, Андрій Шарко.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.